

2020. november 11. - **„Ha valaki legalább egyszer hallotta Hegedűs Loránt istentiszteletét, egy életre való útravalót kapott.**

Lelkipásztornak született, hogy világosságot töltsön az emberi fejekbe. Hogy föltárja a lélek rejtelseit. Nem elég eleget hallgatni szavait. Világos, korszakelemző és felrázó szavai az égig érnek. Túlzás nélkül mondhatjuk: személyisége hitbéli életünk iránytűje, meghatározója.” Ezekkel a szavakkal jellemezte Hegedűs Loránt dunamelléki református püspököt 1994-ben egyik méltatója, Erdősi Katalin újságíró. A Károli Gáspár Református Egyetem 2013-as nekrológiájában pedig a következőket olvashatjuk: „Most gyászolunk, de a Hittudományi Kar mégis elmondhatja: a tanár úr, életének példájával és gondolataival mindig velünk lesz, s ha valaki magyar nyelvterületen teológiát kíván művelni, dr. Hegedűs Loránt életművét immár meg nem kerülheti.” Ki volt ez a nagyhatású igehirdető, kiváló teológus, példamutató egyetemi tanár és lelkipásztor, melyek voltak életének és munkásságának legmeghatározóbb elemei?

Hegedűs Loránt 1930. november 11-én született elsőszülöttként Hajdúnánáson református családban. Édesapja Hegedűs Géza jogász, édesanyja Szabó Magdolna gyógypedagógus voltak. Később egy testvére született, Hegedűs Géza. Középiskolai tanulmányait 1941-től 1949-ig az ottani nyolcosztályos református gimnáziumban végezte. Itt a Soli Deo Gloria egyesület összejövetelén tartotta első adhortációit. Az iskolában nem csak oktatást, hanem református szellemiségű nevelést is kapott, mely későbbi gondolkodásmódját is meghatározta – írja a Barankovics Alapítvány cikke.

Érettségire már eldöntötte, hogy a lelkipásztori hivatást választja, mindezt épp akkor, amikor a Moszkvából hazatért kommunista politikusok és elvbarátai egy egypártrendszeren alapuló diktatúrát építettek ki, amely a vallást megsemmisítendőnek, felszámolandónak tartotta. Kitűnő érettségijét követően tehát tanárai megpróbálták lebeszélni a választott pályájáról, azonban határozottan kitartott mellette. 1949-ben a Református Teológiai Akadémiára nyert felvételt, ahol 1954-ig tanult, majd a gyakorlati év után (Bicske) 1955-ben szerzett oklevelet. Itt olyan világhírű professzorok előadásait hallgathatta, mint Ravasz László, Papp László, Budai Gergely, Csekey Sándor, stb.

1956. január 1-től 1958. szeptember 30-ig a budapesti Kálvin téri gyülekezetben volt Ravasz László mellett segédlelkész. 1956. október 23-án amikor a műegyetemisták 16 pontját szerették volna beolvasni a Magyar Rádióba a tüntetők, a Bródy Sándor utcánál a titkosrendőrség a tömegbe lőtt.

A hírt fiatalok vitték a Kálvin térre, ahol a forradalom első mártírjainak tiszteletére Hegedűs húzta meg a harangot, amelyet a környező templomok harangjai is átvettek.

A forradalom napjaiban a változást követelők mellé állt: október 25-én munkásokkal és diákokkal átállt orosz tankok egyikén vonult a Parlament elé, október 31-én pedig úrvacsorai istentiszteletet tartott és a Reformáció címmel megjelent lapban erről cikket is közölt. November első napjaiban nem engedte, hogy fegyveresek betörjenek a templomba, sebesülteket ápolts és temetett.

Vidéki, majd fővárosi lelkipásztori szolgálat

A forradalmi eseményekben vállalt szerepe miatt és mivel nem volt hajlandó az igazság forradalmi kialakulásával kapcsolatos álláspontját revideálni, vidékre helyezés, mellőzöttség jutott neki osztályrészül. Szolgálati helyei sűrűn változtak: 1958–59-ben Komlón egy pincelakásban lakott és a bányász hívőket pasztorálta. 1959–60-ban Nagykőrösön az esperesi

hivatal adminisztrációs feladatait látta el és a tanyasi hitoktatást végezte. 1960–62-ben Monoron és 1962–63-ban Alsónémedin szolgált.

Ezt követte életének meghatározó helyszíne: Hidas, ahol húsz éven át hirdette az Igét bukovinai székely származású gyülekezet körében, 1965-től mint a gyülekezet megválasztott lelkipásztora.

Kezdetben egy székely családdal lakott hetedmagával egy szobában, majd 1965-től átköltözhetett a parókiára. Ekkor vette el feleségül Illés Zsuzsát, aki orvosi egyetemet végzett, és akit a Kálvin-téri templomban még ő maga konfirmált. Az évek során négy gyermekük született: 1966-ban Zsuzsanna, 1967-ben Gyöngyi, 1968-ban Loránt és 1969-ben Zsolt. Közülük felnőve Zsuzsanna és Loránt az édesapja hivatását, Gyöngyi és Zsolt az orvosi pályát választotta.

Disszertációja, amely 2001-ben magyar fordításban is megjelent „már jelezte, hogy globalizálódó világunkban a teológiát is a globalitás és lokalitás közötti távlatokban kívánja művelni.

Alapvetése ebben a munkájában az, hogy minden kérdés az Isten-kérdésig radikalizálódik, s a filozófiai, a természettudományos és az egyetemes krízis mind-mind a teológia konkrétságában kerülhet csak megoldásra.

(Az idézet forrása: Békési Sándor.) A fővárosba csak négy évvel később, 1983-ban engedték visszatérni, amikor a Szabadság téri lelkipásztori állásra választották augusztus 15-én.

1986-ban egy szemeszterre az amerikai Princeton Egyetem Theologiai Szemináriumára hívták meg. Itt született meg „The Concept of the Transcendence” című munkája, ami 1991-ben jelent meg. Az első magyar nyelvű könyve 1989-ben jelenhetett meg „Nyitás a végtelenre” címmel. Ebben – ahogy Békési Sándor megfogalmazta – „Ady Endre szintézise, József Attila Isten-keresése, Németh László üdvösségügye érdekli, majd tovább bővíti a sort Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Szabó Dezső és Nagy László elemzésével.”

Vezető pozícióban a rendszerváltás után

A rendszerváltást követően került sor a református egyházban az első demokratikus választásokra, melynek eredményeképpen 1991-től ő lett a református egyház dunamelléki püspöke, amely tisztségét 1996-ban újabb hat évre megújították. Ugyanekkor a Budapest-Kálvin téri gyülekezet meghívta, hogy legyen a lelkipásztora. Az 1991. évi februári zsinati választásokon pedig a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnökévé választották. E hivatalt 1997-ig látta el – közli megemlékezésében a Pesti Srácok.

Komoly szerepe volt a református egyház megújításának elindításában, a presbiteri-zsinati elvekhez való visszaalakításában, az ökumenikus kapcsolatok erősítésében és Ravasz László törekvéseinek kiteljesítéseként a világon diaszpórában élő magyar reformátusok lelki egységének erősítésén is munkálkodott. Utóbbit támasztja alá a kerületi, belföldi, határon túli és szóránymagyarság körében végzett 1295 lelkipásztori látogatása, valamint a magyar reformátusok világtalálkozóinak megszervezése, melyek közül a negyediknek a dunamelléki református kerület volt a házigazdája.

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának előkészítő munkálatai is szellemi irányítása alatt zajlottak, amely a világon szétszóródott magyar reformátusságot fogta össze. 1995 áprilisában e testület ügyvezető elnökének választották. Az Európai Egyházak Konferenciája Központi Bizottságának is tagja volt 1992-től 1997-ig. Az összmagyarság érdekében kifejtett tevékenységéért 1996-ban Bocskai-díjat kapott. 1998-ban a Magyar Út Körök tiszteletbeli elnöke lett. A határon túli magyarság érdekében kifejtett tevékenységét a Kolozsvári Református Kollégium igazgatója így jellemezte:

Köszönjük azt a kiveszőben lévő igaz magyar lelket, amely érezte velünk, hogy erdélyi végvárainkon nem hiábavaló a küzdelem, amit anyanyelvünkért, templomainkért, iskolánkért, népünkért és egyházunkért folytatunk.

Püspök-elnöksége alatt került sor II. János Pál pápa meghívására és részvételére a debreceni nagytemplomban tartandó ökumenikus istentiszteleten, ahol a pápa a gályarabok emlékművét is megkoszorúzta. Ezek után fogalmazta meg Hegedűs Loránt egy interjúban:

Meg lehetünk győződve arról, hogy a viszálykodások kora elmúlt, s a béke és a krisztusi szeretet igazságának egyetértését ezután mindvégig meg tudjuk őrizni.

Irányítása alatt kezdték meg az új törvénykönyv kidolgozását, visszaigényelték az egyház államosított ingatlanjait, számos református iskola kezdhette meg ismét működését.

Meggyőződése volt ugyanis, ahogyan Kiss Mária Rita írja, hogy „a háború előtti református nevelés intézményeit reorganizálni kell, mert a diktatúra kiölte az emberek lelkéből azt a tájékozódási pontot jelentő szellemi koordináta rendszert, ami nélkül nem lesz lehetséges a magyar kultúra reorganizálása.” Hegedűs Lorántnak döntő szerepe volt abban is, hogy 1993-ban létrejöhessen az első magyar református egyetem, amely Károli Gáspár nevét viseli. Ennek megalapítását a zsinat és a Parlament az ő közbenjárására fogadta el.

A 2002-es egyházi tisztújítás után 2003-tól minden közegyházi funkciójától megfosztották, a Károli Egyetem Bölcsészettudományi Karán tovább nem taníthatott, végül – ahogy Békési Sándor írja – „2004-ben gyülekezetétől és életének elemétől, a Kálvin téri szószéktől is meg kellett válnia”, tovább ott sem prédikálhatott. Ezt követően a Szabadság téri Református Egyházközség választotta örökös lelkipásztorává. 2006-ban megkapta a Hajdúnánás Városáért kitüntető díjat, 2011-ben pedig szülővárosa díszpolgárává választotta.

2013. január 26-án hunyt el, temetése február 16-án volt a Fiumei úti nemzeti sírkertben. A Magyarok Világszövetsége 2013-ban posztumusz „A Magyar Nemzetért Aranyérmet” adományozta neki.